
Faciliteer, bescherm en ondersteun het vrije woord en beeld

Actiepunten voor het nieuwe kabinet

Waarom dit nodig is

In een tijd van maatschappelijke en politieke onzekerheid is journalistiek onmisbaar. Zij controleert de macht, voorziet burgers van betrouwbare informatie en draagt bij aan begrip en democratische weerbaarheid. Dat kan alleen als journalisten en publicisten hun werk **vrij, onafhankelijk en veilig** kunnen doen.

De **Coalitie voor het Vrije Woord** roept de daarom formerende partijen op om onderstaande actiepunten op te nemen in het regeerakkoord.

Faciliteer

Stel journalisten in staat hun werk vrij en onafhankelijk te doen

1. Investeer in onderzoeksjournalistiek en regionale media; draai bezuinigingen publieke omroep terug.

*Juist in deze tijd is een onafhankelijke publieke omroep cruciaal voor de informatievoorziening. Straf de publieke omroep niet, draai de bezuinigingen terug.

*Versterk het Fonds Bijzondere Journalistieke Producties met een structureel regionaal en lokaal fonds. Zo stimuleren we onafhankelijke en betrouwbare journalistiek in alle delen van het land.

2. Maak geen wetten die de journalistiek belemmeren

Journalisten en publicisten moeten hun werk zonder juridische drempels kunnen doen.

+ Handhaaf en versterk de Wet open overheid (Woo)

De Woo is cruciaal voor de controlerende rol van de pers.

- Begrens Woo-verzoeken niet
- Sluit beleidsadviezen, concepten en e-mails niet uit
- Stel geen maximum aan het aantal lopende Woo-verzoeken
- Voeg geen nieuwe uitzonderingsgrond 'algemeen belang' toe
- Verplicht overheden tot goede archivering
- Handhaaf wettelijke termijnen strikt

+ Trek het wetsvoorstel 'terrorismeverheerlijking' in

Dit voorstel brengt het risico met zich mee dat (foto)journalisten worden vervolgd voor het tonen van beelden of het publiceren van citaten. Het vormt een reële bedreiging voor de persvrijheid en vergroot de kans op politieke druk.

Bescherm

Zorg voor een veilig journalistiek klimaat, in Nederland en daarbuiten

3. Scherp de wetgeving tegen SLAPP-zaken aan

Bescherm journalisten en publicisten beter tegen juridische intimidatie. Het huidige wetsvoorstel kan sterker en moet daadwerkelijk waarborgen bieden. Wij adviseren daarom de Europese richtlijn te volgen:

- Neem duidelijke beoordelingscriteria op in de wet
- Maak vroegtijdige afwijzing van SLAPP-zaken mogelijk
- Zorg voor volledige kostenveroordeling van misbruikende eisers
- Pas de bescherming ook toe op nationale (niet-grensoverschrijdende) zaken

4. Investeer structureel in persvrijheid en persveiligheid wereldwijd

Persvrijheid elders raakt direct onze toegang tot betrouwbare informatie. Ondersteun (internationale) organisaties die journalisten beschermen en onafhankelijke informatievoorziening versterken.

5. Verstrek noodvisa aan bedreigde journalisten

Bied journalisten die moeten vluchten een veilige haven in Nederland, zodat zij hun werk kunnen voortzetten.

Ondersteun met samenhangend beleid

6. Benoem een bewindspersoon voor media en technologie

Zorg voor één bewindspersoon met een samenhangende visie op media, technologie en democratie. Wij onderschrijven de oproep van de Nederlandse mediasector (brief van 18 november 2025 aan de formateur).

7. Stel een media-gedragscode op voor politici

Aanvallen van politici op serieuze media ondermijnen het vertrouwen in journalistiek en normaliseren een vijandig klimaat. Dat tast de democratische waakhondfunctie van de media aan en vergroot de onveiligheid van journalisten.

8. Bevorder mediawijsheid, van basisschool tot praktijkonderwijs

Investeer in mediawijsheid voor kinderen, jongeren én volwassenen. Mediawijsze burgers herkennen betrouwbare informatie en waarderen professionele journalistiek, een belangrijke voorwaarde voor een veilig werkklimaat

Over de Coalitie voor het Vrije Woord

De Coalitie voor het Vrije Woord staat pal voor het behoud en de versterking van het vrije woord en beeld en van de democratische rechtsstaat. Wij verenigen organisaties die deze kernwaarden actief beschermen, versterken en verdedigen.

In een wereld waarin persvrijheid steeds vaker onder druk staat, is samenwerking essentieel. De Coalitie biedt een onafhankelijk platform voor kennisdeling, samenwerking en een open, eerlijk en veilig publiek debat. Wij lichten onze actiepunten graag nader toe.

Aangesloten organisaties: Free Press Unlimited, Montesquieu Instituut, Internationaal Perscentrum Nieuwspoor, NVJ, VVOJ, Jong Nieuwspoor, Pen Nederland, Zilveren Camera, PersVeilig, RFG media, gezamenlijke Nederlandse Hogescholen voor de Journalistiek, Stichting Democratie Monitor.